

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW**

DIH-709-108(6)/16/JK

Warszawa, 6 lutego 2017 r.

DECYZJA DIH-1/11/2017

Na podstawie art. 138 § 1 pkt 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 23, z późn. zm.), art. 1 ust. 3, art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o Inspekcji Handlowej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1059, z późn. zm.), Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, po rozpatrzeniu odwołania przedsiębiorcy Joanny Michalczyk od decyzji Lubelskiego Wojewódzkiego Inspektora Inspekcji Handlowej w Lublinie z dnia 26 października 2016 r. (nr akt sprawy: BP-ŻG.8361.88.2016), którą przedsiębiorcom: Joannie Michalczyk, Zofii Gensinie i Grzegorzowi Gensinie, prowadzącym działalność gospodarczą w formie spółki cywilnej pod nazwą ROMA J.Michalczyk, Z.Gensina, G.Gensina s.c. w Warszawie, wymierzono solidarnie, na podstawie:

- art. 40a ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1604, z późn. zm.), karę pieniężną w wysokości 1.000 zł (słownie: jeden tysiąc złotych) z tytułu wprowadzenia do obrotu sześciu potraw zafałszowanych;
- art. 40a ust. 1 pkt 3 ww. ustawy, karę pieniężną w wysokości 500 zł (słownie: pięćset złotych), z tytułu wprowadzenia do obrotu 129 partii niewłaściwej jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych,

utrzymuje w mocy zaskarżoną decyzję.

UZASADNIENIE

W toku kontroli przeprowadzonej w dniach 7 – 13 września 2016 r. przez inspektorów reprezentujących Lubelskiego Wojewódzkiego Inspektora Inspekcji Handlowej w Lublinie, zwanego dalej również „Lubelskim WIIH”, w Pizzerii „ROMA”, mieszczącej się w Białej Podlaskiej przy ul. Brzeskiej 1, należącej do przedsiębiorców: Joanny Michalczyk, Zofii Gensiny i Grzegorza Gensiny, prowadzących działalność gospodarczą w formie spółki cywilnej pod nazwą ROMA J.Michalczyk, Z.Gensina, G.Gensina s.c. w Warszawie, zwanych dalej również „stronami”, w celu sprawdzenia rzetelności przekazywanych informacji dokonano m.in. identyfikacji surowców zastosowanych do przygotowania potraw

oferowanych w jadłospisie z serem Feta, tj. Pizzy Greckiej (sos pomidorowy, mozzarella, szynka, ser Feta, papryka, czarne oliwki, oregano), Pizzy wegetariańskiej ze szpinakiem (sos pomidorowy, mozzarella, szpinak, ser Feta, czosnek), dodatków do pizzy (kiełbasa salami, salami peperoni, boczek, kurczak pieczony, szynka, karczochy, ser Feta, szpinak, rukola), Makaronu ze szpinakiem i Fetą (z serem Feta i szpinakiem, listkami rukoli w smacznym sosie z czosnkiem posypane parmezanem), Sałatki greckiej 400 g (świeża sałata z kawałkami sera Feta, pomidorem, zielonym ogórkiem, czarnymi oliwkami, kukurydzą, oregano, polana sosem winegret), Sałatka z brokułów 400 g (sałatka z zielonej sałaty, rukoli, brokułów, sera feta z prażonymi migdałami w sosie winegret).

W wyniku powyższego stwierdzono, że na stanie zakładu nie było sera Feta, a znajdował się ser Favita sałatkowo-kanapkowy tłusty a` 270 g, wyprodukowany przez SM Mlekovita. Na podstawie oświadczenia (pismo z 8 września 2016 r.) jednej ze stron (wspólnika spółki cywilnej) ustalono, że do przygotowania ww. potraw używano sera Favita zamiast sera Feta. Na powyższe okazano fakturę VAT nr 16IH22030 z 6 września 2016 r. potwierdzającą zakup sera Favita w ilości 24 sztuk. Używanie do produkcji ww. potraw składnika innego niż deklarowany w jadłospisie, tj. sera Favita zamiast sera Feta o chronionej nazwie pochodzenia stanowiło o ich zafałszowaniu w rozumieniu art. 10 ust. 1 lit. c ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1604, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą o jakości handlowej”.

Ponadto, w toku kontroli ustalono, że 129 partii środków spożywczych (potraw i dodatków) o łącznej wartości 2.152,80 zł, tj.:

- 66 rodzajów pizzy;
- 11 rodzajów dań z makaronem;
- 3 asortymenty lasagne i tortellini;
- 3 rodzaje zup;
- 3 rodzaje potraw z mięsa;
- 2 rodzaje kebabów;
- 4 rodzaje pierożków;
- 6 rodzajów dań naleśnikowych;
- 11 rodzajów sałatek;
- 4 rodzaje kanapek;
- 8 rodzajów tortilli;
- 8 rodzajów quesadilli,

nie odpowiadało jakości handlowej z uwagi na brak w miejscu sprzedaży, na wywieszce dotyczącej danego środka spożywczego lub w inny sposób, w miejscu dostępnym bezpośrednio konsumentom informacji o składnikach lub substancjach pomocniczych powodujących alergię lub reakcje nietolerancji, co, zdaniem Lubelskiego WIIH, naruszało wymagania określone w: art. 7 ust. 1 lit. a, art. 7 ust. 2 oraz art. 9 ust. 1 lit. c w związku z art.

21 ust. 1 lit. a oraz art. 44 ust. 1 lit. a rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011 z dnia 25 października 2011 r. w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności, zmiany rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1924/2006 i (WE) nr 1925/2006 oraz uchylecia dyrektywy Komisji 87/250/EWG, dyrektywy Rady 90/496/EWG, dyrektywy Komisji 1999/10/WE, dyrektywy 2000/13/WE Parlamentu Europejskiego i Rady, dyrektywy Komisji 2002/67/WE i 2008/5/WE oraz rozporządzenia Komisji (WE) nr 608/2004 (Dz. U. UE L 304 z 22.11.2011, s. 18, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem 1169/2011”, art. 4 ust. 1 i art. 7 ust. 1 pkt 2 ustawy o jakości handlowej, § 19 ust. 1 pkt 3 i § 19 ust. 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 grudnia 2014 r. w sprawie znakowania poszczególnych rodzajów środków spożywczych (Dz. U. z 2015 r. poz. 29, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem w sprawie znakowania”.

Powyższe ustalenia udokumentowano w Protokole kontroli z 13 września 2016 r. (nr akt kontroli: BP-ŻG.8361.88.2016).

Wobec stwierdzonych nieprawidłowości, pismem z 22 września 2016 r., Lubelski WIIH zawiadomił przedsiębiorców Joannę Michalczyk, Zofię Gensinę i Grzegorza Gensinę, prowadzących działalność gospodarczą w formie spółki cywilnej pod nazwą ROMA J.Michalczyk, Z.Gensina, G.Gensina s.c. w Warszawie, o wszczęciu postępowania administracyjnego w przedmiocie wymierzenia, na podstawie art. 40a ust. 1 pkt 3 i 4 ustawy o jakości handlowej, kary pieniężnej z tytułu wprowadzenia do obrotu odpowiednio 129 partii niewłaściwej jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych i sześciu partii zafałszowanych artykułów rolno-spożywczych oraz o przysługującym stronom prawie do wypowiedzenia się co do zebranych dowodów i materiałów.

Przedsiębiorca Joanna Michalczyk skorzystała z przysługującego jej prawa, kierując do Lubelskiego WIIH pismo z 28 września 2016 r. Ww. strona wyjaśniła, że stwierdzone nieprawidłowości były wynikiem jej niewiedzy w zakresie obowiązujących przepisów prawa żywnościowego.

Po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego, decyzją z dnia 26 października 2016 r., Lubelski WIIH wymierzył przedsiębiorcom Joannie Michalczyk, Zofii Gensinie i Grzegorzowi Gensinie, prowadzącym działalność gospodarczą w formie spółki cywilnej pod nazwą ROMA J.Michalczyk, Z.Gensina, G.Gensina s.c. w Warszawie, w oparciu o:

- art. 40a ust. 1 pkt 4 ww. ustawy, karę pieniężną w wysokości 1.000 zł z tytułu wprowadzenia do obrotu sześciu zafałszowanych artykułów rolno-spożywczych, tj. potraw: Pizzy Greckiej, Pizzy wegetariańskiej ze szpinakiem, dodatków do pizzy, Makaronu ze szpinakiem i fetą, Sałatki greckiej i Sałatki z brokułów,
- art. 40a ust. 1 pkt 3 ustawy o jakości handlowej, karę pieniężną w wysokości 500 zł z tytułu wprowadzenia do obrotu 129 partii niewłaściwej jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych.

Pismem z 8 listopada 2016 r., przedsiębiorca Joanna Michalczyk złożyła do Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, zwanego dalej również „Prezesem UOKiK”, odwołanie od ww. decyzji, wnosząc o uchylenie kary w całości. W uzasadnieniu ww. strona poinformowała, że stosowanie w potrawach sera Favita zamiast sera Feta nie było jej celowym działaniem, gdyż w potocznym nazewnictwie funkcjonuje on jako Feta. Odnośnie braku informacji o obecnych w potrawach składnikach alergicznych, ww. strona wskazała, że nie miała wiedzy o takim obowiązku, gdyż przepisy w tym zakresie obowiązują od grudnia 2015 r.

Pismem z 5 grudnia 2016 r., Prezes UOKiK poinformował przedsiębiorców Joannę Michalczyk, Zofię Gensinę i Grzegorza Gensinę, prowadzących działalność gospodarczą w formie spółki cywilnej pod nazwą ROMA J.Michalczyk, Z.Gensina, G.Gensina s.c. w Warszawie, iż przed wydaniem rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie, stronie biorącej udział w postępowaniu administracyjnym przysługuje, na podstawie art. 10 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 23, z późn. zm.), zwanej dalej „k.p.a.”, prawo do zapoznania się z aktami sprawy, a także wypowiedzenia się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań.

Strony nie skorzystały z przysługującego im prawa.

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów zważył, co następuje.

Zgodnie z art. 8 ust. 2 rozporządzenia 1169/2011, podmiot działający na rynku spożywczym odpowiedzialny za informację na temat żywności zapewnia obecność i rzetelność informacji na temat żywności zgodnie z mającym zastosowanie prawem dotyczącym informacji na temat żywności oraz wymogami odpowiednich przepisów krajowych.

W myśl art. 8 ust. 5 ww. rozporządzenia, podmioty działające na rynku spożywczym zapewniają przestrzeganie w przedsiębiorstwach pozostających pod ich kontrolą wymogów prawa dotyczącego informacji na temat żywności i odpowiednich przepisów krajowych mających znaczenie dla ich działalności i upewniają się, że wymogi te są spełnione.

Art. 8 rozporządzenia 1169/2011 stanowi wyjaśnienie zakresów odpowiedzialności podmiotów za informacje przekazywane konsumentom na temat żywności, o której to odpowiedzialności mowa w art. 17 rozporządzenia (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2002 r. ustanawiającego ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołującego Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiającego procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności (Dz. U. UE L 31 z 01.02.2002 r., s. 1, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem 178/2002”.

Zgodnie z art. 17 ust. 1, podmioty działające na rynku spożywczym i pasz zapewniają, na wszystkich etapach produkcji, przetwarzania i dystrybucji, w

przedsiębiorstwach będących pod ich kontrolą, zgodność tej żywności z wymogami prawa żywnościowego właściwymi dla ich działalności i kontrolowanie przestrzegania tych wymogów.

W myśl art. 4 ust. 1 ustawy o jakości handlowej wprowadzane do obrotu artykuły rolno-spożywcze powinny spełniać wymagania w zakresie jakości handlowej, jeżeli w przepisach o jakości handlowej zostały takie określone oraz dodatkowe wymagania dotyczące artykułów rolno-spożywczych, jeżeli ich spełnienie zostało zadeklarowane przez producenta. Zgodnie natomiast z art. 3 pkt 5 ww. ustawy, jakość handlowa to cechy artykułu rolno-spożywczego dotyczące jego właściwości organoleptycznych, fizykochemicznych i mikrobiologicznych w zakresie technologii produkcji, wielkości lub masy oraz wymagania wynikające ze sposobu produkcji, opakowania, prezentacji i oznakowania, nieobjęte wymaganiami sanitarnymi, weterynaryjnymi lub fitosanitarnymi.

Rozporządzenie 1169/2011, w art. 6 stanowi, że każdemu środkowi spożywczemu przeznaczonemu do dostarczenia konsumentowi finalnemu lub do zakładów żywienia zbiorowego muszą towarzyszyć informacje na temat żywności zgodnie z tym rozporządzeniem.

Informacje na temat żywności nie mogą wprowadzać w błąd, w szczególności co do właściwości środka spożywczego, a w szczególności:

- co do jego charakteru, tożsamości, właściwości, składu, ilości, trwałości, kraju lub miejsca pochodzenia, metod wytwarzania lub produkcji,
- przez sugerowanie poprzez wygląd, opis lub prezentacje graficzne, że chodzi o określony środek spożywczy lub składnik, mimo, że w rzeczywistości komponent lub składnik naturalnie obecny lub zwykle stosowany w danym środku spożywczym został zastąpiony innym komponentem lub innym składnikiem,

o czym mówi art. 7 ust. 1 odpowiednio lit. a i d rozporządzenia 1169/2011. W myśl zaś art. 7 ust. 2 tego rozporządzenia, informacje na temat żywności muszą być rzetelne, jasne i łatwe do zrozumienia dla konsumenta.

Artykuł rolno-spożywczy zafałszowany, jak wynika z art. 3 pkt 10 ustawy o jakości handlowej, to produkt, którego skład jest niezgodny z przepisami dotyczącymi jakości handlowej poszczególnych artykułów rolno-spożywczych albo produkt, w którym zostały wprowadzone zmiany, w tym zmiany dotyczące oznakowania, mające na celu ukrycie jego rzeczywistego składu lub innych właściwości, jeżeli niezgodności te lub zmiany w istotny sposób naruszają interesy konsumentów finalnych, w szczególności jeżeli:

- a) dokonano zabiegów, które zmieniły lub ukryły jego rzeczywisty skład lub nadały mu wygląd produktu zgodnego z przepisami dotyczącymi jakości handlowej,
- b) w oznakowaniu podano nazwę niezgodną z przepisami dotyczącymi jakości handlowej poszczególnych artykułów rolno-spożywczych albo niezgodną z prawdą,

c) w oznakowaniu podano niezgodne z prawdą dane w zakresie składu, pochodzenia, terminu przydatności do spożycia lub daty minimalnej trwałości, zawartości netto lub klasy jakości handlowej.

Rozporządzenie w sprawie znakowania w § 19 ust. 1 pkt 3 stanowi, że w przypadku środków spożywczych oferowanych do sprzedaży konsumentowi finalnemu lub zakładom żywienia zbiorowego bez opakowania lub w przypadku pakowania środków spożywczych w pomieszczeniach sprzedaży na życzenie konsumenta finalnego lub ich pakowania do bezzwłocznej sprzedaży podaje się m.in. wykaz składników – zgodnie z art. 18–20 rozporządzenia 1169/2011, z uwzględnieniem informacji, o których mowa w art. 21 tego rozporządzenia (składniki alergenne). Zgodnie z § 19 ust. 2 ww. rozporządzenia, informacje, o których mowa w ust. 1, podaje się w miejscu sprzedaży na wywieszce dotyczącej danego środka spożywczego lub w inny sposób, w miejscu dostępnym bezpośrednio konsumentom.

Ustawa o jakości handlowej w art. 40a ust. 1 pkt 3 wskazuje, że każdy, kto wprowadza do obrotu artykuły rolno-spożywcze nieodpowiadające jakości handlowej określonej w przepisach o jakości handlowej lub deklarowanej przez producenta w oznakowaniu tych artykułów, podlega karze pieniężnej w wysokości do pięciokrotnej wartości korzyści majątkowej uzyskanej lub która mogłaby zostać uzyskana przez wprowadzenie tych artykułów rolno-spożywczych do obrotu, nie niższej jednak niż 500 zł. Zgodnie natomiast z art. 40a ust. 1 pkt 4 tej ustawy, każdy, kto wprowadza do obrotu artykuły rolno-spożywcze zafałszowane, podlega karze pieniężnej w wysokości nie wyższej niż 10% przychodu osiągniętego w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary, nie niższej jednak niż 1.000 zł.

Ustalając wysokość kary pieniężnej, wojewódzki inspektor Inspekcji Handlowej, na podstawie art. 40a ust. 5 ustawy o jakości handlowej, uwzględnia stopień szkodliwości czynu, zakres naruszenia, dotychczasową działalność podmiotu działającego na rynku artykułów rolno-spożywczych i wielkość jego obrotów oraz przychodu, a także wartość kontrolowanych artykułów rolno-spożywczych.

W niniejszej sprawie organ pierwszej instancji stwierdził, że w przypadku oferowanych do sprzedaży, w placówce należącej do stron, 129 partii produktów brak było informacji o składnikach alergicznych, natomiast do przygotowania sześciu używano innego składnika niż deklarowany, tj. sera Favita zamiast sera Feta. Biorąc powyższe pod uwagę, zdaniem Prezesa UOKiK, Lubelski WIIH zasadnie uznał, że strona dopuściła się naruszenia wymagań prawa żywnościowego w stopniu uzasadniającym wymierzenie jej kar pieniężnych na podstawie art. 40a ust. 1 pkt 3 i 4 ustawy o jakości handlowej.

Odwołując się od decyzji, przedsiębiorca Joanna Michalczyk podkreśliła, że stwierdzone nieprawidłowości nie wynikały z jej celowego działania, lecz z nieznamomości przepisów. W przypadku sera Favita, nie była świadoma, iż nie jest to ser Feta, tym bardziej

że w potocznym nazewnictwie ser ten jest nazywany Fetą. Natomiast przepis nakładający obowiązek informowania o występujących w daniach składnikach alergicznych obowiązuje od 2015 r., a z uwagi na liczne obowiązki związane z prowadzoną działalnością, strona nie jest w stanie na bieżąco śledzić zmieniających się przepisów. Ww. strona zwróciła również uwagę, iż nie ma gdzie zdobywać wiedzy prawnej, żadna instytucja kontrolna nie informuje o wchodzących w życie nowych przepisach, nie prowadzi szkoleń, ani seminariów w ramach edukacji i podwyższania świadomości u przedsiębiorców. Zdaniem strony, nałożenie kary pieniężnej nie jest środkiem motywującym – w celu poprawy świadomości przedsiębiorcy, podczas pierwszej kontroli w danym zakresie powinno stosować się raczej środki upominawczo-edukacyjne, a nie odstrasżające.

Odnosząc się do powyższego Prezes UOKiK w pierwszej kolejności wskazuje, że zgodnie z art. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1151/2012 z dnia 21 listopada 2012 r. w *sprawie systemów jakości produktów rolnych i środków spożywczych* (Dz. U. UE L 343 z 14.12.2012 r., s. 1) oraz z rozporządzeniem Komisji (WE) nr 1829/2002 z dnia 14 października 2002 r. *zmieniającym Załącznik do rozporządzenia Komisji (WE) nr 1107/96 w odniesieniu do nazwy „Feta”* (Dz. U. UE L 277 z 15.10.2002 r., s. 10), nazwa „Feta” została zarejestrowana jako chroniona nazwa pochodzenia i zarezerwowana jest dla serów spełniających określone w specyfikacji produktu wymagania (m.in. mleko służące do produkcji sera Feta musi pochodzić od tradycyjnie hodowanych owiec i kóz z określonych regionów Grecji, a podczas procesu produkcyjnego należy stosować tradycyjną recepturę i metody). Wobec powyższego, nazwa chroniona nie może stać się nazwą rodzajową, tj. stosowaną ogólnie w odniesieniu do produktów podobnych lub kojarzących się z produktem chronionym. W związku z powyższym producenci z innych krajów członkowskich Unii Europejskiej lub producenci, którzy nie respektują receptury zawartej w specyfikacji, po upływie pięcioletniego okresu przejściowego (upłynął on 14 października 2007 r.), w którym dozwolone było powszechne używanie nazwy „Feta” dla produktów wytworzonych poza wskazanym obszarem Grecji, nie mają prawa używać nazwy „Feta” w stosunku do swoich produktów. Nie znajduje zatem uzasadnienia tłumaczenie strony, iż w potocznie stosowanym nazewnictwie sery sałatkowo-kanapkowe określane są jako ser „Feta”, gdyż od ww. wskazanej daty upłynęło wystarczająco dużo czasu, aby strona jako profesjonalista działający na rynku spożywczym mogła zweryfikować oznakowanie zamawianego produktu. Należy dodać, że strony, zajmując się profesjonalnie produkcją artykułów spożywczych, zdawały sobie sprawę z ciążących na nich obowiązkach wprowadzania do obrotu artykułów zgodnych z obowiązującym prawem i powinny zadbać, aby ich wykonanie było rzetelne i odpowiadało normom ustawowym (por. wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 19 marca 2010 r., sygn. VI SA/Wa 91/10). Podkreślić należy też, że producent oznaczył produkt prawidłową nazwą ser Favita, zatem trudno przyjąć argument ww. strony, że jej

działanie nie było celowe, gdy oferowała potrawy, w składzie których zamiast sera Favita deklarowała użycie sera Feta.

Odnośnie argumentu braku celowości w działaniach strony, Prezes UOKiK informuje, że nie jest to ustawowe kryterium, od którego uzależnia się możliwość wymierzenia kary na podstawie art. 40a ust. 1 pkt 3 i 4 ustawy o jakości handlowej. Przepisy te statuuja odpowiedzialność administracyjną podmiotów, wobec których stwierdzono naruszenie wymagań prawa żywnościowego. Wskazuje się, że cechą charakterystyczną sankcji administracyjnej jest założenie stosowania jej automatycznie względem podmiotu ponoszącego odpowiedzialność obiektywną za naruszenie przepisów. Obiektywny charakter odpowiedzialności administracyjnej opiera się na zasadzie ryzyka (por. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 8 października 2010 r., sygn. II OSK 1079/12). Oznacza to, że wystarczającą przesłanką tej odpowiedzialności jest samo stwierdzenie nieprzestrzegania przez określony podmiot nałożonych prawem obowiązków. Odpowiedzialność obiektywna jest więc niezależna od jakichkolwiek okoliczności. Podsumowując, wprowadzenie do obrotu niewłaściwej jakości handlowej lub zafałszowanych artykułów rolno-spożywczych w każdym przypadku skutkuje wydaniem przez organ decyzji administracyjnej. W przypadku stwierdzenia naruszenia interesów konsumentów – decyzji wymierzającej karę pieniężną w przewidzianej w ustawie o jakości handlowej wysokości (art. 40a ust. 1 pkt 3 lub 4) albo, w przypadku niewielkiego stopnia szkodliwości czynu, niewielkiego zakresu naruszenia lub braku stwierdzenia istotnych uchybień w dotychczasowej działalności podmiotu – decyzję o odstąpieniu od wymierzenia kary (art. 40a ust. 5c), nie oznacza to jednak, iż przedsiębiorcę uznaje się za nieponoszącego odpowiedzialności za stwierdzone nieprawidłowości. Mając więc na uwadze powyższe, brak świadomości popełniania czynu zabronionego nie jest przesłanką do odstąpienia od wymierzenia kary pieniężnej.

Odnosząc się do krótkiego okresu obowiązywania przepisu, na podstawie którego w placówkach gastronomicznych muszą znajdować się informacje o obecnych w oferowanych potrawach składnikach alergennych (§ 19 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia w sprawie znakowania), Prezes UOKiK zauważa, że od czasu wejścia w życie rozporządzenia w sprawie znakowania do czasu przedmiotowej kontroli u stron minęło półtora roku, a więc miały one wystarczająco czasu na zapoznanie się z nim. Ponadto wskazać należy, że poprzednio obowiązujące rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 10 lipca 2007 r. w sprawie znakowania środków spożywczych (t.j. Dz. U. z 2014 r. poz. 774), na mocy zmiany, która weszła w życie 1 lipca 2013 r., również zobowiązywało przedsiębiorców do uwidaczniania wykazu składników produktów i dotyczyło także potraw oferowanych w placówkach gastronomicznych (§ 17 ust. 1 pkt 2 tego rozporządzenia), natomiast ustawodawca unijny w sposób ogólny wymagał podania w oznakowaniu produktów informacji o występujących w nich składnikach alergennych (por. art. 14 rozporządzenia 178/2002). Powyższy argument nie może więc stanowić okoliczności łagodzącej przy miarkowaniu wysokości wymierzonej kary.

Prezes UOKiK podkreśla też w tym miejscu, że polski ustawodawca nakazał, by dane obowiązkowe, w tym informacje o składnikach alergicznych, były „podawane w miejscu sprzedaży na wywieszce dotyczącej danego środka spożywczego lub w inny sposób, w miejscu bezpośrednio dostępnym konsumentowi finalnemu” (§ 19 ust. 2 rozporządzenia w sprawie znakowania). Kupujący nie może więc być informowany o produkcie w sposób pośredni, ponieważ to na sprzedawcy ciąży obowiązek przekazania wszystkich wymaganych prawem informacji. Z tym zakresem informacji konsument powinien się zaznajomić w sposób bezpośredni przed dokonaniem czynności zakupu. Nie zmienia tego fakt, że konsumenci są świadomi tego, na co są uczuleni i proszą o niestosowanie danych składników w zamawianej potrawie, gdyż mogą znajdować się w niej składniki alergenne, których by się nie spodziewali.

Należy zauważyć również, że ww. strona składająca odwołanie jako profesjonalista prowadzący działalność gospodarczą od 19 lat, powinna wykonywać ją ze świadomością obowiązującego stanu prawnego i wynikających z niego konsekwencji, w szczególności w zakresie prowadzonej przez nią działalności. Przepisy prawa powszechnie obowiązującego są publikowane w powszechnie dostępnych dziennikach urzędowych, wobec czego każdy ma możliwość zapoznania się z ich treścią. Zatem nieznanomość obowiązujących przepisów nie zwalnia z ciążących na przedsiębiorcy obowiązków, a tym samym nie jest przesłanką uzasadniająca uniknięcie związanych z tym konsekwencji. To rzeczą stron jest zorganizowanie wykonywania obowiązków w taki sposób, aby nie odbywało się to ze szkodą dla konsumenta. Obowiązek ten wynika chociażby z art. 8 ust. 2 rozporządzenia 1169/2011, który stanowi, iż podmiot działający na rynku spożywczym odpowiedzialny za informację na temat żywności zapewnia obecność i rzetelność informacji na temat żywności zgodnie z mającym zastosowanie prawem dotyczącym informacji na temat żywności oraz wymogami odpowiednich przepisów krajowych, czy też z art. 8 ust. 5 tego rozporządzenia, wskazującego, że podmioty działające na rynku spożywczym zapewniają przestrzeganie w przedsiębiorstwach pozostających pod ich kontrolą wymogów prawa dotyczącego informacji na temat żywności i odpowiednich przepisów krajowych mających znaczenie dla ich działalności i upewniają się, że wymogi te są spełnione.

Organy Inspekcji Handlowej przy ustalaniu wysokości wymierzanej kary pieniężnej, zgodnie z art. 40a ust. 5 ustawy o jakości handlowej, biorą pod uwagę stopień szkodliwości czynu, zakres naruszenia, dotychczasową działalność podmiotu na rynku artykułów rolno-spożywczych i wielkość jego obrotów, a także wartość kontrolowanych artykułów rolno-spożywczych. W przedmiotowej sprawie, na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego Prezes UOKiK stwierdził, że Lubelski WIIH, wymierzając kary pieniężne w sposób prawidłowy ocenił poszczególne przesłanki zawarte w ww. art. 40a ust. 5 ustawy o jakości handlowej, co wpłynęło na wysokość wymierzonych kar pieniężnych, tj. zastosował

sankcje, które są proporcjonalne do wielkości kontrolowanego podmiotu oraz stwierdzonych nieprawidłowości.

Miarkując stopień szkodliwości czynu, organ pierwszej instancji zasadnie stwierdził, że wprowadzenie do obrotu zafalszowanych artykułów rolno-spożywczych w sposób istotny naruszało interesy konsumentów, gdyż wprowadzało w błąd co do ich właściwości. Konsumentom nie byli informowani, iż potrawy zostały przygotowane z innego, znacznie tańszego składnika niż strona deklarowała. Nie ulega wątpliwości, że podany w oznakowaniu składnik ser „Feta” nadawał produktom wyższe walory jakościowe i stanowił zachętę do dokonania zakupu. W tym miejscu należy wskazać, że faktem powszechnie znanym jest, iż produkty tradycyjne, których nazwa została zarejestrowana jako Chroniona Nazwa Pochodzenia (ChNP), a takim jest m.in. „Feta”, zarejestrowana na mocy rozporządzenia Komisji (WE) nr 1829/2002 z dnia 14 października 2002 r. zmieniającego Załącznik do rozporządzenia Komisji (WE) nr 1107/96 w odniesieniu do nazwy „Feta” (Dz. U. UE L 277 z 15.10.2002 r., s. 10), są produkowane z określonych składników według ustalonej procedury, wobec czego ich cena jest znacznie wyższa niż produktów zwykłych. W związku z tym, wobec nieuzasadnionego użycia nazwy chronionej, doszło do naruszenia powszechnie obowiązujących przepisów, do stosowania których obowiązani są przedsiębiorcy w całej Unii Europejskiej. Lubelski WIIH zasadnie uznał też, że brak informacji o występujących w potrawach składnikach alergicznych uniemożliwiał konsumentom dokonanie świadomego wyboru. Oznakowanie oferowanych przez stronę produktów powinno zawierać wszelkie niezbędne konsumentom informacje, gdyż umieszczenie niepełnych i nierzetelnych danych o produktach uniemożliwia konsumentom dokonanie świadomego wyboru, co przekłada się na naruszenie zarówno ekonomicznych, jak i zdrowotnych interesów konsumenta.

Mając na uwadze zakres naruszenia Lubelski WIIH trafnie wskazał, iż informacja o składzie potraw stanowi jeden z elementów jakości handlowej, a nieuzasadnione w tym przypadku użycie nazwy „Feta” naruszało interesy konsumentów. Świadczy o tym fakt, że zostały naruszone przepisy mające na celu ochronę konsumentów i zapewnienie im rzetelnych i prawdziwych informacji o składzie produktów. Podobnie w przypadku oferowania produktów niewłaściwej jakości handlowej – narusza to wymagania w zakresie oznakowania artykułów rolno-spożywczych istotne z punktu widzenia ich właściwości. Informacja o produkcie stanowi jeden z elementów jakości handlowej, wobec czego brak wymaganych informacji o produktach, naruszał interesy konsumentów. Naruszone zostały krajowe i unijne przepisy w zakresie podawania konsumentom informacji na temat żywności.

Uwzględniając przesłankę dotychczasowej działalności kontrolowanego przedsiębiorcy na rynku spożywczym, organ pierwszej instancji wziął po uwagę, że w okresie ostatnich 24 miesięcy nie prowadzono wobec strony postępowania w sprawie wymierzenia kary pieniężnej za naruszenie przepisów prawa żywnościowego.

Wielkość obrotów i przychodu – organ pierwszej instancji uwzględnił przekazaną przez stronę informację w tym zakresie i na tej podstawie zakwalifikował ją do grupy mikroprzedsiębiorców (art. 104 ustawy z dnia 2 lipca 2004 o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1829, z późn. zm.)).

Wartość kontrolowanych artykułów rolno-spożywczych – wartość artykułów rolno-spożywczych zafałszowanych wynosiła 86,70 zł, natomiast niewłaściwej jakości handlowej – 2.152,80 zł.

Wobec powyższego, z uwagi na nieprzestrzeganie przepisów regulujących jakość handlową artykułów rolno-spożywczych skutkujące znacznym naruszeniem interesów konsumentów, Prezes UOKiK nie znalazł argumentów przemawiających za zmianą decyzji organu pierwszej instancji, uznając, że w tym przypadku kara będzie skutecznym środkiem do skłonienia strony do przestrzegania obowiązującego prawa.

Podkreślić należy, że zgodnie z art. 17 ust. 2 rozporządzenia 178/2002, kary mające zastosowanie w przypadku naruszenia prawa żywnościowego powinny być skuteczne, proporcjonalne i odstraszające. Skuteczność kary przejawia się w możliwości jej nałożenia i wyegzekwowania. W niniejszej sprawie stronom wymierzono kary w minimalnej wysokości przewidzianej w art. 40a ust. 1 pkt 3 oraz pkt 4 ustawy o jakości handlowej. Zdaniem Prezesa UOKiK spełnią one funkcję prewencyjną i represyjną, skłaniając kontrolowanego do przestrzegania przepisów o jakości handlowej, zwłaszcza z uwagi na wykazane powyżej niedopełnienie należytej staranności w zakresie zapewnienia prawidłowego oznakowania ww. artykułów rolno-spożywczych.

Na marginesie Prezes UOKiK zauważa też, że w przypadku 129 produktów zakwestionowanych z uwagi na brak informacji o składnikach alergennych organ pierwszej instancji niesłusznie uznał, że zostały naruszone przepisy art. 7 ust. 1 lit. a, art. 7 ust. 2 oraz art. 9 ust. 1 lit. c w związku z art. 21 ust. 1 lit. a rozporządzenia 1169/2011, art. 7 ust. 1 pkt 2 ustawy o jakości handlowej. Rozporządzenie 1169/2011 w art. 44 ust. 1 lit. a stanowi bowiem, że w przypadku żywności nieopakowanej obowiązkowe jest przekazanie informacji o występujących w niej składnikach alergennych. Natomiast art. 44 ust. 2 tego rozporządzenia wskazuje, że państwa członkowskie mogą przyjmować w tym zakresie przepisy krajowe dotyczące sposobu udostępniania danych szczegółowych lub elementów danych szczegółowych, o których mowa w ust. 1, oraz – w stosownych przypadkach – form ich wyrażania. Polski ustawodawca rodzaj oraz sposób przekazywania informacji o żywności nieopakowanej ustanowił w § 19 rozporządzenia w sprawie znakowania. Mając na uwadze powyższe, w niniejszej sprawie wystarczającym było wskazanie, że doszło do naruszenia art. 44 ust. 1 lit. a rozporządzenia 1169/2011 oraz § 19 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia w sprawie znakowania.

Zgodnie z art. 40a ust. 6 i 7 ustawy o jakości handlowej, karę pieniężną, o której mowa w sentencji decyzji, stanowiącą dochód budżetu państwa, należy wpłacić na rachunek bankowy Wojewódzkiego Inspektoratu Inspekcji Handlowej w Lublinie w terminie 30 dni od dnia, w którym decyzja o wymierzeniu kary stanie się ostateczna.

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, zgodnie z art. 5 ust. 2 ustawy o Inspekcji Handlowej, jest organem wyższego stopnia w stosunku do wojewódzkich inspektorów Inspekcji Handlowej. Zatem, w myśl art. 127 § 2 k.p.a. w związku z art. 1 ust. 3 ustawy o Inspekcji Handlowej, Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów jest organem właściwym do rozpatrzenia wniesionego odwołania.

Zgodnie z art. 138 § 1 pkt 1 k.p.a., organ odwoławczy wydaje decyzję, w której utrzymuje w mocy zaskarżoną decyzję.

Biorąc powyższe pod uwagę, Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów orzekł, jak w sentencji.

Niniejsza decyzja jest ostateczna w trybie postępowania administracyjnego.

Pouczenie

Zgodnie z art. 52 § 1, art. 53 § 1, art. 54 § 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2016 r. poz. 718, z późn. zm.) od niniejszej decyzji przysługuje skarga wnoszona do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie w terminie 30 dni od dnia doręczenia decyzji, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

Do należności pieniężnych nie uiszczonych w terminie stosuje się przepisy działu III ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2015 r. poz. 613, z późn. zm.).

Otrzymują:

1. Joanna Michalczyk
Joanna Michalczyk „ROMA”
wspólnik spółki cywilnej
ul. Brzeska 1 lok. 1
21-500 Biała Podlaska
2. Zofia Gensina
Zofia Gensina „ROMA”
wspólnik spółki cywilnej
ul. Brzeska 1 lok. 1
21-500 Biała Podlaska
3. Grzegorz Gensina
GASTRO Grzegorz Gensina
Fabryka Smaku Grzegorz Gensina
pl. Wolności 4
21-500 Biała Podlaska
4. Lubelski Wojewódzki Inspektor
Inspekcji Handlowej w Lublinie
5. a/a

Z up. Prezesa Urzędu
Ochrony Konkurencji i Konsumentów
ZASTĘPCA DYREKTORA
Departamentu Inspekcji Handlowej
Dariusz Łomowski